

Suomen rakentaja tekee **TULEVAISUUDEN**

RAKENNUSLIITON SUUNTA 2011–2015

RAKENNUSLIITTO ry

22. liittokokous 13.–15.5.2011

Liittokokousasiakirja tulevalle nelivuotiskaudelle

Suomalainen ammattiyhdistysliike joutui uuteen, jossain määrin vaikeampaan tilanteeseen Euroopan Unionin perustamisen ja laajenemisen myötä. Ihmisille on annettu liikkumisen vapaus ja he käyttävät sitä hyväkseen tahdoimmepa tai emme. Tähän myös Rakennusliiton on vastattava. Muutoin Suomen rakentajilla on edessään tulevaisuus ja yhteiskunta, jota meistä kukaan ei toivo.

Työvoiman liikkuminen, työsuhteiden sirpaloituminen, alihankinnan lisääntyminen ja monikulttuurisuuden lisääntyminen työpaikoilla nostavat esiin kaksi selkeää vaatimusta tulevalle toiminnalle. Ne ovat

1. Kamppailu jäsenistä eli järjestäytymisen takaaminen ja nostaminen
sekä
2. Ammattiliiton, niin palkollisten kuin luottamusmiehenkin tehokas, laadukas organisointi, kouluttaminen ja toimintakyvyn jatkuva parantaminen.

Näiden asioiden mukana liitto joko kaatuu tai sitten elää, kehittyy ja vahvistuu. Me uskomme, että Rakennusliitto elää ja vahvistuu.

Matti Harjuniemi
puheenjohtaja

1.

Järjestäytyminen

Ammattiyhdistysliike syntyi siitä perustotuudesta, että yhdessä me olemme vahvempia. Liiton voima on jäsenissä. Jokaisen työntekijän asema paranee sitä mukaa kun liittoon saadaan lisää jäseniä. Yksin olet heikko, yhdessä olemme vahvoja. Rakennusliitto on voimakas yhteinen järjestömme.

Tämä perustotuus säilyy tulevinakin vuosina. Samoin säilyy se perusopetus, että ammattiyhdistysliikkeen toiminta ja osin sen työkalutkin ovat vahvasti sidoksissa kulloinkin valitsevaan yhteiskunnalliseen tilanteeseen.

Ammattiyhdistysliikkeen toiminnan reunaehdot muuttuivat vahvasti Euroopan Unionin myötä. Kansallisesti tehtävät päätökset ovat yhä enemmän alisteisia EU-lainsäädännölle. Rakennusliitto ei haikaile toiminnassaan ”vanhoja hyviä aikoja” vaan näkee, että rakentajien on nyt puolustettava etujaan uudessa tilanteessa, osin kovenevassa paineessa ja vaikeammassa ympäristössä.

Se vaatii paljon liiton jäseniltä, organisaatiolta, johdolta ja luottamuselimiltä. Se vaatii koulutusta, tietoja, uusia ajatuksia, toimintamalleja ja valmiutta tehdä rohkeitakin päätöksiä. On selvä, että Rakennusliiton kaltainen ammattiliitto ei voi sanella Suomen ja Euroopan tason päätöksiä. Ainoa mahdollisuus on silloin käyttää neuvottelutaitoa, tietoa, taitoa ja järjestön painostusvoimaa luovalla, jäsenistöä parhaiten hyödyntävällä tavalla.

Painostusvoimaa ei voi olla ilman jäsenistöä. Sen vuoksi Rakennusliiton keskeinen perustehtävä on seuraavina vuosina jäsenhankinta sekä jäsensuhteen yhä tiiviimpi ja syvällisempi ymmärtäminen ja vaaliminen.

Viekkat puheet, väärät lupaukset

Rakennusalan yritykset suosivat yhä enemmän Suomea köyhemmistä maista lähetettyjä työntekijöitä. Tämä perustuu virheelliseen, epäinhimilliseen ja ahneeseen ajatteluun. Tässä myös toimitaan vastuuttomasti suomalaisia nuoria kohtaan. Heitä houkutellaan rakennusalan ammatteihin antamalla lupaus riittävästä työstä, toimeentulosta ja elämänedellytyksistä.

Todellisuudessa monet joutuvat kuitenkin kertakäyttötyöntekijöiksi hämäräperäisiin vuokrafirmoihin. Ajatteluun sisältyy myös oletus, että

rakennusalan ammattilainen voi istua huoletta muutaman kuukauden vuodesta varastohyllyllä odottamassa työtä. Tämä on törkeää yhteisten koulutusvarojen, inhimillisten kykyjen ja ihmisten väärinkäyttöä.

Rakennusliitto on tehnyt poikkeuksellisen tiivistä ja merkittävää työtä suomalaisten rakennusalan ammattiin opiskelevien keskuudessa. Tämä työ on kantanut hyvää satoa, sillä nuorten osuus liiton jäsenistöstä on kasvanut merkittävästi. Uusia Suomen rakentajia valmistuu edelleen ammattioppilaitoksista. Sen vuoksi yksi keskeinen tehtävä on näiden nuorten saaminen liiton jäseniksi. Samalla mietitään yhä perusteellisemmin nuorille jäsenille suunnattuja palveluja, koulutusta ja organisoitumismuotoja.

Oppisopimuskoulutus on toinen tie rakentajan ammattiin. Se sopii joillekin erittäin hyvin, mutta sen toimivuuteen täytyy kiinnittää huomiota. Samoin on kiinnitettävä huomiota siihen, että työnantajat noudattavat työharjoittelussa olevien opintosuunnitelmaa. Rakennusliiton mielestä ammattioppilaitoksissa tulisi lisätä työelämätiedon opetusta. Nyt sitä opetaan enemmän jopa lukioissa.

Työt sirpaloituvat

Koko rakennusalan kulttuuri ja toimintatapa sirpaloituu yhä enemmän. Tämä edesauttaa merkittävästi ulkomaisten yritysten rantautumista Suomeen. Samalla suomalaisille rakennustyömaille on jo osittain muodostunut kahdet työmarkkinat. Rakentajan kansallisuus tai etninen tausta määräävät myös työehtoja varsin selvästi. Rakennusliitto ei pidä tällaista kehitystä hyvänä eikä tule sitä myöskään hyväksymään.

Liiton, sen palkatun henkilökunnan ja luottamushenkilöiden työ ulkomailta tulevien rakentajien keskuudessa ei ole itsetarkoituksellista.

Tällä työllä on hyvin vahvat inhimilliset, aatteelliset ja yhteiskunnalliset perusteet, jotka kestävät minkä tahansa tavarantarkastajan arvioinnin. Rakennusliitto pitää itsestään selvänä, että Suomessa työskentelevät rakentajat kuuluvat rakennusalojen yleissitovien työehtosopimusten piiriin. Liitto pitää myös selvänä, että sopimuksia noudatetaan. Tässä ei tehdä poikkeuksia.

Työehtosopimusshoppailu

Työehtosopimusten soveltamisen rajapintariidat ovat yleistyneet, koska työnantajat pyrkivät siirtämään töitä halvempien työehtosopimusten piiriin.

Rakennusliitto tuomitsee tällaisen työehdoilla shoppailun. Rakennusliitto puolustaa omia työehtosopimuksiaan päättäväisesti. Samalla liitto pyrkii parempaan yhteistyöhön veljesliittojen kanssa työehtosopimusten rajariitojen selvittämisessä.

Aikuisoppijoiden piirissä on myös monien muiden ammattiliittojen jäseniä. Tässä liittojen välistä yhteistyötä olisi lisättävä, että rakennusalalle kouluttautunut aikuinen siirtyisi oikean työehtosopimuksen piiriin Rakennusliiton jäseneksi.

Kaukana, mutta lähellä

Toinen kestävä lähtökohta on se, että Suomen rakentajat ovat omalta osaltaan rakentamassa tulevaisuuden Eurooppaa. Me olemme rakentamassa sellaista yhteiskuntaa, jossa meidän on asuttava myös vanhana tai jossa meidän jälkeläisemme asuvat. Meidän mielestämme tämän yhteiskunnan läpäisevä arvo on tasavertainen kohtelu työmarkkinoilla.

Sen mukaan suomalaiset työsuhteen ehdot kuuluvat kaikille täällä työskenteleville tai asuville. Tästä seuraa myös se, että rakentajat odottavat tänne työskentelemään tulevien omalta osaltaan kunnioittavan lakeja ja täyttävän omat velvoitteensa.

Rakennusliitto on varma siitä, että Euroopan Unionin ulkopuolisten maiden työlupakäytännön helpotus aiheuttaa tulevina vuosina ongelmia. Käytännön elämä on osoittanut, ettei työvoiman rahtaajilla ole juurikaan häpyä, oikeudentajua tai inhimillisyyttä. Sen vuoksi valvonnan olisi oltava vahvaa, jatkuvaa ja tehokasta. Tähän suomalainen virkakoneisto tarvitsisi merkittävästi enemmän voimavaroja.

Tulevaisuuden ennusteiden mukaan rakentaminen ja kiinteistöjen hoito tulevat olemaan Suomessa yhä merkittävämmässä roolissa. Ei ole mitään perusteltua ja järkevää syytä, miksi siis suomalaiset tai täällä pysyvästi asuvat ulkomaalaiset pitäisi syrjäyttää tästä työstä.

On perusteltua vaatia, että jokainen Suomessa töitä tekevä olisi myös verottajan rekisterissä niin, ettei täällä voisi tehdä töitä, ellei

maksaisi veroja. Ulkomaisen työvoiman käyttöön on liittynyt läheisesti myös harmaa talous, jonka vastaisesta taistelusta Rakennusliitto on kantanut suuren vastuun. Työmailla liikkuvien Rakennusliiton toimitsijoiden perustehtävä on kuitenkin työehtojen ja työolojen tarkastaminen, ei harmaan talouden valvonta.

Sen vuoksi täytyy edelleen lähteä siitä, että harmaan talouden valvonta ja ehkäisy on saatava selkeämmin viranomaisten vastuulle niin, että ammattiliitot voisivat keskittyä perustehtäväänsä. Kannattaa kuitenkin muistaa, että ne verot, jotka harmaan talouden tuloista jätetään perimättä, peritään viime kädessä työntekijöiden palkoista. Laaja ali-hankinta, aliurakointi, vuokratyövoiman ja ulkomaalaisten yritysten suuri käyttö heijastuvat myös työehtojen valvontaan, työturvallisuuden ja rakentamisen laatuun.

2.

Liitto kouluttaa, järjestää ja taistelee

Herrat eivät anna työntekijöille hyviä työehtoja lahjaksi. Niin hyväksi maailma ei muutu seuraavina vuosina. Työntekijöillä täytyy olla omaa voimaa, koulutusta, aloitteellisuutta ja järjestäytyneisyyttä, jotta työehdot voidaan pitää tai niitä voidaan parantaa.

Rakennusliiton jäsenistö määrittelee ja valvoo keskeisesti liiton palkkapolitiittista linjaa, sillä se on parhaiten perillä ansiotaso- sekä palkkarakennetarpeista. Rakentajien reaaliensiotason nostaminen on neljän seuraavan vuoden keskeinen tehtävä.

Rakennusliitto on poikkeuksellisen yhtenäisesti, tiiviisti ja vapaa-
mielisesti toimiva ammattiliitto. Rakennusalan ammattiliitto pärjää
vain riippumattomana, järjestämisalansa työntekijöiden etua herkeä-
mättä ajavana yhteistyöliittona. Sen ei tule marssia minkään poliitti-
sen puolueen, vaan rakentajien sydäntenlyönnin tahdissa.

Rakennusliitto kunnioittaa tulevinakin vuosina jäsenistön aloit-
teellisuutta, osallistumista ja sitoutumista. Vain tältä pohjalta liitto voi

säilyttää ja vahvistaa asemansa ammattiyhdistysliikkeessä arvostettu-
na, vahvana ja aloitteellisena toimijana.

Rakentajat ovat toiminnan ihmisiä. Siksi liiton toimintaperintee-
seen kuuluu reipasotteinen työmaatoiminta. Emme kaihda joukkovoi-
man käyttöä, kun sitä tarvitaan. Suurin osa ongelmista ratkeaa paikan
päällä, työpaikalla. On parempi ettei asioiden ratkaisua venytetä viik-
koja ja kuukausia, vaan hoidetaan reiluun rakentajatyyliin työmailla.

Rakennusliitto irtisanoutuu päättäväisesti hankkeista, joilla pyritään lakko-oikeuden rajoittamiseen. Työehtosopimusten valvontainstrumentit ja erityisesti lakko-oikeus ovat työnantajien toistuvien hyökkäysten kohteina. Työtaisteluoikeutta ei tule kaventaa millään tavalla. Rakennusliitolla ei ole tällä kohtaa joustonvaraakaan ollenkaan. Yhä hurjemmaksi menevässä työelämässä on työntekijöillä oltava oikeus yhteistoiminnassa puolustaa oikeuksiaan. Lakkosakkojen kovennukset ja tukilakkojen kieltäminen kaventaisivat tätä oikeutta ratkaisevasti ja korostaisivat isäntien yksinvaltaa.

Myös pakkosovintokaavailut on syytä unohtaa. Sopimukset syntyvät Suomessa varsin kivuttomasti, eikä pakkoa tarvita, sillä kaikki ammattiliitot pyrkivät aina sopimuksiin.

Työmaiden edunvalvonta ei onnistu ilman ammatillista järjestäytymistä ja kattavaa luottamusmiesverkostoa. On entistä tärkeämpää valita yrityksiin ja

työpaikoille työntekijöiden edustajat: luottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut ja yhteysmiehet. Näin rakentajilla on käytössään oiva keino, jolla etuja valvotaan ja kehitetään. Porukka ilman luottomiestä tai -naista on hajanainen lauma, jota voi käsitellä mielivaltaisesti.

Aikaisemmin hyvin toimineet työorganisaatiot ovat suureksi osaksi rapautuneet töiden ketjuttamisen ja pirstomisen myötä. Tämä vaatii hyvin tiivistä kehitysohjelmaa liiton luottamusmieskoulutuksessa, tiedotuksessa ja kenttätöissä. Järjestäytyminen, luottamusmiesorganisaatio ja ammattiosastot muodostavat perustan, jolle Rakennusliiton menestys rakentuu myös tulevaisuudessa.

Liiton ammattiosastoissa on tehty viime vuosina paljon kehitystyötä. Se näkyy varmasti tulevina vuosina myönteisellä tavalla liiton toiminnassa. Tätä kehitystyötä on kuitenkin jatkettava entistäkin pontevammin, sillä nuori jäsenistö kaipaa uudenlaisia yhdistysmuotoja, toimintaa ja sisältöäkin.

Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET

Asiakirjan valokuvat ovat Rakentaja-lehden ja Kamera-lehden
valokuvakilpailun satoa 2011

Liittokokousasiakirja
Painopaikka Kalevaprint Oy
09/11 3.000/sim